

Hjælp og paaviste, at der i et Sogn af normal Størrelse kun vilde blive Spørgsmaal om 1 Elev om Aaret eller maaske halvandet Aar, og at der derfor ikke vilde være særlig Anledning til at nære Frygt paa dette Omraade. Det ærede Medlem for Skjoldelev (J. Nielsen) tror jeg derimod traf det rette, da han udtalte, at det kom slet ikke til at bero paa de gode Hoveder, men det kom simpelt hen til at dreje sig om Forældrenes Evne og Vilkaar til at føre Børnene frem, og der er slet ikke Spørgsmaal om, at dette vil blive det afgørende for Fremtiden, som det er det nu. Men netop naar dette bliver det afgørende, deler jeg ganske vist Opfattelse med det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds, som udtalte sig for, at de Penge, som maatte blive tilovers ved Indførelsen af denne Reform, skulde anvendes til Fripladser i Almindelighed. Jeg gør det af to Grunde, for det første, fordi jeg ikke skønner, at denne Frygt for, at alle de gode Hoveder skulle komme op i de højere Dannelsesanstalter, er særlig begrundet, naar vi ere enige om, at det er de økonomiske Vilkaar, der fremdeles i al Almindelighed ville betinge Adgangen dertil. Men jeg gør det ogsaa, fordi jeg deler den Opfattelse, at det er rigtigt og nødvendigt for Samfundets sunde Udvikling, at man faar saa mange forskellige Samfundsklasser som muligt op i de højere Dannelsesanstalter, thi først derigennem faar man Øje for Samfundets Brøst og Evne til at læge dem. Derfor er det kun en Fordel at faa et saa betydeligt Antal som muligt af Folkets brede Lag op i de forskellige Arter af Dannelsesanstalter og derfra ind i de forskellige Administrationsgrene. At disse Fripladser væsentlig ville komme de saakaldte gode Hoveder til Del, er der ikke Spørgsmaal om, men det var ogsaa Meningen med det. Det kan være svært nok for Folk, som kommer fra det brede Lag, i sin Almindelighed at gøre sig gældende; hvis ikke de have det Plus, som ligger i at have bedre Evner og et hurtigere Omløb end en hel Del af deres ligestillede Medborgere, ville de let i forskellig Grad bestaa blive distancerede, og det var netop Hensigten, at det modsatte skulde blive Tilfældet. Jeg skal derfor ikke nægte, at dette er et Punkt, som jeg for mit Vedkommende lægger overordentlig Vægt paa, og jeg vil ikke nægte, at jeg ingenlunde tror, at der er Fare for, at der kommer for mange gode Hoveder op i de højere Dannelses-

anstalter. Jeg mener for øvrigt ikke, at de ere saa righoldige, som man i dette Øjeblik er tilbøjelig til at forudsætte.

I § 17 er der heldigvis, ser jeg, fastsat Feriedagenes Antal. Jeg skal ikke nægte, at det forekommer mig, at Feriedagenes Antal er meget stort. Jeg ved godt, at det langtfra er saa stort her som f. Eks. i Sverige og Norge, men der gør der sig nu særlige Naturforhold gældende, de maa ofte foretage lange Rejser, og den Slags Ting gør, at de nødvendigvis maa have mere Tid. Men jeg vil dog hævde, at der neppe findes nogen Livsstilling i dette Land, hvor der tillægges de paagældende et saa stort Antal Feriedage, som der her forudsættes for Skolernes Vedkommende. Jeg mener, at de ere meget rigelige. Som Fader med mange Børn har jeg haft Lejlighed til ved deres Opdragelse at se, at Feriedagenes Antal snarere er for stort end for ringe; man ved ikke rigtig, hvad man skal gøre med Børnene i den Tid. Paa den anden Side indrømmer jeg gerne, at selve den Gerning at være Lærer, naar Læreren skal være saaledes, som — jeg havde nær sagt — de Herrer Idealister forudsætte, er en saa intensiv, en saa anstrengende Gerning, at Læreren virkelig kan behøve al den Ferie, han kan faa, for at kunne udøve sin Gerning med fuld Kraft.

Jeg skønner vel, at denne Reform ikke vil kunne tilfredsstille alle, ligesom den jo ogsaa paa adskillige Punkter viser sig at være Resultatet af et Kompromis, men jeg mener, at den som Helhed med det praktiske Liv for Øje er af en saadan Betydning, at vi der maaske kunde naa et Skridt fremad paa den Bane, som jeg mener, at vi paa mange Punkter ikke ere komne saa langt frem paa, som ønskeligt var. Naturligvis, i Skaaltaler kommer man altid Idealet uhyre nær, men i det praktiske Liv er man et godt Stykke fjernere derfra. Det hedder saa smukt: Vi lære ikke for Skolen, men for Livet. Jeg vil ikke bebrejde nogen noget, men jeg vil paastaa, at den Maade, hvorpaa man i de højere Dannelsesanstalter arbejder, er af den Beskaffenhed, at man fristes til at sige, at de arbejde mere for Skolen end for Livet. Og kunde man naa til — jeg vil ikke sige en fuldstændig Forandring — men til en Rettelse af nogen Betydning paa dette Omraade, saa tror jeg, at vi alle kunne have Grund til at være tilfredse. Jeg tror, at dette Forslag i alle sine Grundtræk byder noget i denne Retning,